

Utbygging i forhold til samfunnsnytte

Utgangspunktet for utbyggingen er at: «Grunneierne ønsker å utnytte vannkraftressursene i Mordøla. Dette vil bidra positivt til næringsgrunnlaget på eiendommene og dermed bosettingen i kommunen».

I konsekvensutredningen konkluderes det likevel med at: «En utbygging vil derfor ha et lite positivt omfang for driften av gårdene og dermed for landbruket i dette området». En kan derfor ikke forvente noe tilflytting eller positive konsekvenser for landbruket på denne siden av fjorden som følge av en slik utbygging.

Som det kommer fram i konsekvensutredningen står det i *Lokal Energiutredning for Luster kommune* at det er stort overskudd av elektrisk kraft i kommunen. Tre store anlegg, Jostedal, Fortun og Leirdøla er allerede utbygd, med over 2500 GWh/år produksjon, og sammen med noen småkraftverk er totalproduksjonen i kommunen over 2700 GWh/år. I tillegg er det søkt konsesjon for og planlagt utbygging av flere småkraftverk med til sammen over 500 GWh/år produksjon.

Det finnes derfor neppe noe overbevisende *samfunnsmessig* argument for å bygge ut nok et vassdrag i denne kommunen. Tiltaket framstår som et rent kommersielt foretak som hverken har viktige landbruks eller samfunnsmessige følger, eller har positive lokale ringvirkninger.

Fugl, fisk og fauna.

Tiltaket vil gi redusert vannføring i elven noe som vil kunne ha negative konsekvenser for flere arter. Undertegnede befarte området mai 2015 og det ble da observert minst to, sannsynligvis tre par med *fossekall*. At denne hekker i vassdraget er det altså ingen tvil om (slik det kommer fram i konsekvensutredningen). Det framstår også som underlig å foreslå oppsetting av hekkekasser til denne arten som et avbøtende tiltak all den tid vannføringen i elven sannsynligvis vil bli for liten for hekking uansett. Det er ikke hekkeplasser som vil bli problemet men næringstilgangen.

Jeg kan også bekrefte at jeg nesten daglig observerer *havørn* (både unge og eldre individer) og *oter* i dette området. Til tross for at dette vassdraget ikke er fiskeførende, står det mye ørret i elveosen og beiter på mat som kommer ned med elven. Dette vil bli forstyrret ved en ev utbygging.

I konsekvensutredningen kommer det fram at det ikke foreligger opplysninger om egne fiskebestander i elva innenfor tiltaksområdet. Dette er trolig riktig. Det gjøres likevel oppmerksom på at en egen sildestamme har området mellom Mordølaelvens utløp og Lindeneset som gyteområde. Dette er trolig en egen sildestamme. Hver vår fiskes det sild her av de fastboende. Til tross for at det ikke er *forventet* temperaturforskjeller i utslippsvannet fremstår dette som usikkert i konsekvensutredningen. Selv små endringer i vanntemperatur vil trolig kunne påvirke sildens gytesyklus i negativ retning. Det samme gjelder forurensing hvor det i konsekvensutredningen heter at: «Det må dog påpekes en viss fare for forurensende utslipp fra kraftstasjonen».

Hele dette vassdraget er vurdert tilhørende klasse A når det gjelder verneverdi. Dette er det ypperste norsk landskap har å by på. Som tidligere nevnt er det ingen utbygginger på denne siden av Lustrafjorden så langt. Selv om Mordølafossen (i denne omgang) blir spart, vil tiltaket uten tvil både i

anleggs- og driftsfasen bli synlig fra fjorden. Det vil også redusere/omdefinere 2,56km² av det som i dag er definert som INON (inngrepsfrie naturområder).

Pr i dag er det ingen kraftverk på Sørsiden av Lustrafjorden nær det planlagte Mordøla kraftverk. To omsøkte kraftverk i Krokadalen lengst sør i området er avslått. Mellom Mordøla og Krokadalen ligger Feigefossen, som er et kjent og betydelig landskapselement og en del av et verna vassdrag. Med den kraftsituasjonen som eksisterer i dag bør Sørsiden av Lustrafjorden skånes for denne type utbygginger.

Som ivrig bruker, hytteeier og med slekt som kommer fra området har jeg vært her mye de seneste 40 årene. Jeg har f.eks. ved selvsyn erfart hvordan fiskeslag har forsvunnet fra fjorden, dette er en observasjon som deles av de fastboende. I lang tid har det f.eks. vært bortimot umulig å få bunnfisk som torsk og hyse. Flyndre ser også ut til å være langt på vei forsvunnet. Det er selvsagt delte meninger om hva som er bakgrunnen til denne uheldige utviklingen. Men flere peker på at kraftutbyggingen er en medvirkende årsak, og at utvekslingen av vann i fjorden blir endret pga dette. Dette spesielt med tanke på at disse terskelfjordene har en sårbar marin fauna. De seneste to-tre årene har det imidlertid vært mulig å spore en svak positiv utvikling hvor det på ny har blitt fisket/observert torsk i fjorden. Kanskje en burde la fjorden få mulighet til å stabilisere seg igjen etter de massive utbyggingene på 60- og 70-tallet? Etter min mening vil en slik utbygging som f.eks. Mordøla virke negativt inn i en «rekonvalesensperiode» for Lustrafjorden.

Oppsummert kan jeg ikke se at en utbygging av Mordølavassdraget hverken har stor nok samfunnsmessig nytteverdi eller er tilstrekkelig utredet med tanke på biologisk mangfold til at det bør realiseres.